

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

13. Iuliani sententia utrimque falsa. Hinc primum argumentum contra
statum puræ naturæ texitur ex parte concupiscentiæ, quæ nec bona
est, nec à Deo inseri potest.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

claritate, vel ab his refelli suspiceris. Itaque nunc videndum quæ Augustinus & Ecclesia de utroque illo Iuliano pronunciaro, hoc est, de naturali illa concupiscentiæ bonitate & de

A autore ejus Deo sentiat, ut liquidius, quod ex utroque illo capite de puræ naturæ possibilitate statui debeat, possit intelligi.

CAPVT XIII.

Iuliani sententia utrimque falsa. Hinc primum argumentum contra statum puræ naturæ textitur ex parte concupiscentiæ quæ nec bona est, nec à Deo inseri potest.

Hinc primum argumentum contra statum puræ naturæ textitur ex parte concupiscentiæ quæ nec bona est, nec à Deo inseri potest.

Argumentum 7. dicit statum puræ naturæ.

ITAQUE ne multis viarum ambagibus veritatis a vidum lectorem circumducam. S. Augustini doctrina circa dubitationem hæc est, Iuliani sententiam utrimque falsam esse & impossibilem, hoc est, falsum esse quod concupiscentiæ vel motus ejus boni sint, & quod falsum quod sint à Deo instituite creaturam rationalem: atque ita hoc falsum esse, ut à Deo instituite creaturam in tali statu quem Iulianus tanquam puræ naturæ aserebat, nullo modo esse possit. Quæ doctrina tam est in Augustini scriptis explorata, ut qui ea vel à limine salutarit facile videat atque veros ejus libros adversus Iulianum scriptos totamque doctrinam quam tanto molimine per tot annorum lucubrationes asseruit, funditus corruiere, si concupiscentiæ & motus ejus naturaliter juxta Iulianum boni sint vel à Deo ita naturam primitus instituite esse possint. Cujus rei demonstrationem ab eo argumento auspiciabimur, quod ipsi præ ceteris omnibus familiarissimè, fortissimè, nullisque machinis expugnabile visum fuit. Est autem hujusmodi: Impossibile est, ut hoc sit naturaliter bonum & consequenter à Deo profectum, quod pugnat contra spiritum, sive contra rectam rationem; Concupiscentiæ autem & motus ejus sive in hoc statu qui natura lapsa est, sive in statu puræ naturæ, quem Iulianus istum præsentem statum esse judicabat, gravissimè pugnat contra spiritum & rationem: ergo impossibile est ipsam vel motus ejus esse naturaliter bonos, vel à creatore proficisci, & consequenter status puræ naturæ impossibilis est. Tota vis argumenti in primæ propositionis probatione sita est; nam de secundæ veritate, nemo vir bonus aut Christianus dubitat qui audiat illas Apostoli docentis voces: Caro concupiscit adversus spiritum & spiritus adversus carnem: vel illas gemebundi querimonias: Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius! vel qui attendat experientiam propriam, qua sentit cum exercitu quodam carnalium desideriorum, variarumque cupiditatum in se metipso tumultuantium, perpetuo sibi esse lutandum. Quamobrem Cyprianus sancto Augustino magnopere laudatus dixit: Cum avaritia nobis, cum impudicitia, cum ira, cum ambitione congressio est, cum carnalibus vitis, cum illecebris secularibus asidua & molesta luctatio. Obsessa mens hominis, & undique diaboli infestatione vallata, vix occidit singulis, vix resistit. Tot per-

rationes animus quotidie patitur, tot periculis potitur, urgetur &c. Cujusmodi lamentationibus libri Sanctorum & præcipue sancti Augustini pleni sunt. Hoc verò quod tot suscitatur bella contra spiritum, rectamque rationem, luto scæcis hujus cui inhæsimus, cœni sui fetorem venis capaciortibus exhalante non posse esse bonum, sed potius esse verissimum gravissimumque malum omni odio detestandum, detestandum, extirpandum, sexcentis locis Augustinus palam docet. Nam libro quarto contra Iulianum: Quid est quod triumphas tanquam de hoste victo? Internum potius vincis quem laudat, dicendo esse bonum naturale à Deo datum. Nam victoria de te nec, illo malo tecum pugnante factura est. Neque enim dicere audebis cum vincis, quod verum dicit, ab eo qui falsum dicit. Ego autem concupiscentiam contra quam pugnas malum dico, tu bonum. Sed pugna tua malum faceret quod bonum luxuria mentitur, augens mendaciam alio mendacio quo affirmas & à me istam dicam bonam. Et multis interpositis in eodem capite: Quod repugnat voluntati bonæ non est bonum, imò malum esse qui negat, nisi qui non habet voluntatis bonum, cui quod repugnat, fateatur malum? Et in eodem libro inferius: Quam nemo potest bonam dicere, nisi cuius adversus eam non avarit concupiscere spiritus. Et iterum: Absit ut quilibet homo Dei sic se audiat vituperatorem luxuria, & approbet concupiscentiam hereticorum, ut ex tuo sermone arbitretur bonum quod in se experitur malum. Et libro quinto: Libido contra bonum spiritum concupiscit: atque idem & qui hoc esse malum negat, peccat, & qui hoc malo bene utitur, non peccat, Et alibi adversarium suum fidentissimè provocans ad dissolvendas istius argumenti vires: Proinde tota controversia non remansit (si tamen remansit aliqua) nisi utrum in eis qui continentiam Deo voverunt, bonum sit ista de qua disputamus, concupiscentia carnis, an malum. Collige itaque totas vires acuti tui cordis, ac libera frontis, & aude respondere si potes, hoc bonum esse cui, sicut libro superiore confessus es, Apostolorum legio repugnabit. Et uberius in illo libro superiore telum istud in vulnere sui adversarii versans quia dixerat, Concupiscentiæ naturalis quimodum tenet bono bene utitur, per totum caput vigesimum primum concupiscentiæ malitiam ex ejus pugna cum spiritu prebat: In hac controversia de bene utendo isto utrum bono an malo, tota inter nos causa versatur. Et offendens eam ex unanimi antiquorum Patrum sententia esse malum. In qua vellem quidem, inquit, egregios adducere

Handwritten note in the left margin.

Galat. 5.

Rom. 7.

Cyprian. lib. de mortal. & apud Aug. 2. civ. l. 1. c. 8.

Vertical marginal notes on the right edge of the page.

judices non repudiaret, quos tibi meis superioribus li-
 bris sana doctrina eruditos, sine ulla studio partium
 de hac causa sententias protulisse monstravi. Sed ex
 proprijs eum verbis conficere malens, adjicit:
 Sed quoniam si te non corripueris, ipsorum quoque ac-
 cusationem, vel ut incutus dixerim, reprehensionem
 sine dubio preparabis, te potius utar iudice pro mea
 sententia contrarium, non alibi alibi, sed in eodem
 libro suo, nec eum alio, sed eo ipso loco. Dixisti enim,
 sanctam virginitatem conscientia sue, salutis & robo-
 ris, contempsisse remedia nuptiarum, ut gloriosa posset
 exercere certamina. Quam postremam senten-
 tia partem de pugna cum concupiscentia moti-
 bus instituenda arripens eam indubitanter
 malum esse concludit: Quo sunt, inquit, san-
 ctarum virginum sicut appellat, et o a certamina, nisi
 quia non vincuntur a malo, sed vincunt in bono ma-
 lum? Et infra ex pugna ipsius met Juliani
 pergens ad propositi sui scopum: Inter duos
 adversarios constitutus in magnis coartatus angustiis
 & meris vincere per eloquentiam & libidinem, per
 continentiam; sed pugnando adversus eam confiteris
 malum, laudando eam deserta veritatis bonum. Sed
 ego te vinco & expugnatorem & laudatorem mali,
 confutens te ante iudicem non alium, sed te ipsum.
 Tu enim vincere concupiscentiam expugnatione eius,
 me vero laude eius. Sed ego respondeo; ut vincatur
 qui laudat, iudices qui pugnat. Si enim malum est,
 cur laudat? Si bonum est cur expugnat? Si autem
 nec bonum nec malum est, ut quid laudat, ut quid
 expugnat? Quamdiu igitur expugnatorem libidinis eris,
 tandem pro me contra te ipsum iudex eris. Et mox
 velut re confecta subnectit: Causa itaque nostra
 finita est: quantumlibet enim laudes concupiscentiam
 carnis, quamdiu pugnas adversus eam, carnis &c. Ex
 his clarissime conflat impossibile esse ut con-
 cupiscentia vel motus ejus sint naturalis bonum,
 hoc est, bonum quod ex Dei conditione
 creaturam citra peccati exitum instituen-
 tis adhaere. Nam non aliter in sensu Juliani
 concupiscentia est naturalis bonum; nec aia
 laus, qua superius toties dicitur concupiscentiam
 laudasse Iulianus, quam quod eam di-
 xisset esse naturalem seu naturale bonum, a Deo
 creante communicatum, quo ratio live sibi
 subdendo, sive illi serviendo bene vel male
 uteretur. Nam propter ista verba sexcenties
 perlingit impudentiam laudis istius. Hinc
 enim ista libro secundo ad Valerium: Inter
 ea nomina bonarum rerum, corporum, sexuum, con-
 continentiam (qua solum naturaliter bona sunt)
 libidinem vel concupiscentiam carnis iste non nominat.
 Tam qui pudet: & mira si dici potest pudori impu-
 dentia, quod nominare pudet, laudare non pudet, asse-
 rendo licet naturale bonum. Unde & alibi:
 Impudentissimos laudatores vocat. Alibi: Vitiana
 erubescens erubescenda laudare. Alibi: Noli ma-
 lum saltem laudis addere tui malo. Alibi: Et iste
 audet coram magistro in caelo sedente recitare libidinis
 laudes. Quae omnia certissime demonstrant
 concupiscentiam & motus ejus non minus
 malos esse futuros in statu purae naturae quem
 Iulianus asserbat, quam nunc sunt nec sine
 impudentia singulari eam vocari posse natu-
 ralem seu naturale bonum.

A. Porro eodem argumento aequè constanter
 & invictè Augustinus probat, eam à Deo
 creante in statu scilicet purae naturae, sicut Iu-
 lianus censebat, non posse proficisci; sed so-
 lummodo ab ipso homine seipsum sponte de-
 pravante, vel à diabolo perfluente peccatum.
 Est enim malum ac tantum malum, ut repu-
 gnet eis quae Deus diligit, hoc est iustitiae,
 pudicitiae, continentiae, omnique virtuti quam
 diligit Deus; & idcirco tanti mali Deus causa
 in sua creatura esse non potest. Appeteret
 enim naturaliter perniciem suam hoc ipso quo
 naturaliter appeteret omnia scelera ad quae
 in essentia stimulator, & consequenter ipsa
 natura esset mala & à malo profecta Deo. Au-
 di quam luculentissimis testimonijs Augusti-
 nus doctrinam istam velut sanctissimam tradat.
 Nam libro tertio contra Iulianum ubi mali-
 tiam concupiscentiae spiritui repugnantis de-
 monstraverat, ut paulò ante diximus, ita per-
 git: Causa itaque nostra finita est. Quantumlibet
 enim laudes concupiscentiam carnis, quamdiu pugnas
 adversus eam, carnis quam verum de illa, nec nisi de
 illa dixerit Apostolus Iohannes, quod non est à Patre.
 Nam si, ut dicit, qui modum eius non tenet, bono
 male utitur, etiam in male utentibus bonum est ipsa.
 Quae igitur est illa quae non est à Patre? An etiam
 ipsam quomodolibet intelligas, laudare, id est eam
 ut naturaliter bonum predicare disponis? Et
 paulò post cum eum ex prorrij, verbis ad an-
 gustias redegisset, quod eam bonam dixisset,
 & necessario omne bonum à Patre sit, sed,
 inquit, ab his angustijs liberaberis si ex diceris non
 lingua tua, sed pugna tua. Continentia est enim à
 Patre quae non expugnetur concupiscentia, nisi non
 esset à Patre: haec ergo ipsa contra quam, si conti-
 nenter vivis, acriter pugnas non est à Patre. Non
 enim contra eam pugnas nisi repugneret. Nec verò
 repugneret tibi agenti, quod donatur & amatur à
 Patre, si esset à Patre. Ecce sine ullo ambigui-
 tatis incerto, sine ulla trepidatione conclu-
 sum, si concupiscentia esset à Deo, non repu-
 gnaret ei quod amat ac donat Deus, hoc est
 virtuti continentiae. Et è contrario continen-
 tia non expugnetur concupiscentiam si esset à
 Deo. Quod univèrsum purae naturae statum
 enecare nemini dubium esse potest, nisi illi
 qui sortè velit in illo statu nullam continentiae
 cum concupiscentia futurum esse certamen, ut
 ea quotiescunque & quibuscunque voluptati-
 bus adhinnret securè frueretur. Quod quo-
 niam absurdissimum & sceleratissimè & à creatu-
 ra rationali alienissimum esse, omnis ratio
 sana iudicat, quid aliud sequitur, nisi id cum
 quo continentia & omnis virtus dimicat, hoc
 est, concupiscentia carnis omnèque cupidita-
 tes illas appetitus sensitivi contra rationem
 virtutemque tumultuantes à Deo Patre creatu-
 ram rationalem ita condente non posse pro-
 ficisci? Perficit hoc argumentum Augustinus
 alijs in locis saepius, & luculentius explicat
 impossibile esse, ut concupiscentiae ex Dei in-
 stitutione in creatura rationali pugnam susci-
 tent. Cum enim Iulianus objecisset; Si in fra-
 tu ligni illius, ex quo comederunt primi homines
 hac fuit

lib. 3. cont. ul. c. 23.

ibid.

lib. 4. cont. ul. c. 13.

lib. 3. h. cap. 6. 7.

lib. 2. cont. ul. c. 3.

lib. 3. c. 14.

hac fuit libido, à Deo facta esse monstratur, & per hoc bona quæque ipsa defenditur. Respondet ei Augustinus impossibile esse, ut eadem Deus, et in per aliam creaturam inder posita in hominibus fuerat; Absistunt, atquit, ut Divi de signo bona eademque atati illorum hominum quæcumque tempore beneficiis tale considerit, ut haberent in membris aduersitiam: contra quem pœnitia dicitur. Causam subiiciens paulo post, cum adhibuisset Apostoli testimonium: Nolite diligere concupiscentiam carnis, ita pergit: Hæc quam diligere prohibent non est à Deo: hæc igitur concupiscentiam quam laudat, non est à Deo: duo enim bona quæ à Deo sunt inter se pugnant non possunt. Pugnant autem inter se continentia & caro piscivoria: quælibet horum à Deo magis velis esse, responde, vides quæpationis angustiam: sicut in concupiscentia, sed erubescit continentia. &c. Clarissimè & probatum vides: concupiscentiam & consequenter cupiditates ceteras idem esse non posse à Deo, quia duo bona quæ à Deo facta sunt, pugnant non possunt, ita videlicet ut alterum repugnet contra spiritum Dei. Quod videri in statu puræ naturæ fieri certum sit, & ab ipso Iuliano quasi in statu illo iam factum ponetur, perspicuum est statum illum, quatenus concupiscentiarum pugnam cum virtutibus & spiritu Dei adducit, juxta doctrinam Augustini esse impossibilem. Hinc libro quinto aduersus eundem Iulianum, ut explicaret cur duo bona quæ à Deo facta sunt, pugnant non possint; Rogo te, inquit, oculos aperis, & cetera que aperta sunt. Nulla pugna est sine malo. Quando enim pugnatur aut bonum pugnat & malum, aut malum & malum: aut si duo bona inter se pugnant, ipsa pugna est magnum malum. Quod in corporibus quando contingit ut ea quibus constat, id est humidum & siccum, calidum & frigidum, quamvis sint inter se contraria, pacem se cum, concordant, amque non teneant, morbi ægrotationesque nascuntur. Et quamvis Augustinus doceat nec morbos nec ægrotationes in pura natura sine peccato esse posse, sicut infra

Ibidem

lib. 5. cons. lib. 7.

dictum sumus, magnam tamen inter pugnam bonarum qualitatum & cupiditatum animi diserepantiam esse tradit, ideoque statim adijcit, sed alie sunt rerum corporalium qualitates, quæ secum à contrariis temperantur, ut bene valdeamus. & cum sint in diverso genere bona, tamen cum discordant, malam valetudinem faciunt: & alie sunt anime cupiditates, quæ propterea carnis ascuntur, quia secundum carnem anima concupiscit, cum sic concupiscit, ut ei spiritus, id est pars eius melior & superior debeat repugnare. Nimirum quia illæ qualitates bonæ sunt, hæc cupiditates carnis malæ, sicut sepius docuit, quarum illæ propterea à Deo esse, hæc esse non possunt. Si enim à Deo essent, necessario bonæ essent, utpote à quod esse non potest nisi bonum. Si autem bonæ essent iam spiritus contra spiritum concupisceret. Audi Augustinum: Quare sanè quilibet ingentis sibi motibus hominem dicat esse idoneum dare leges? utrum bonum an malum? Si bonum adversus bonum, ergo spiritus concupiscit adversus spiritum, & duo bona in eodem sibi adversantur in homine, quod fieri non potest, ipsi duorum bonorum inter se divergitur bona esse non possunt. Si autem malis, facte igitur ingentis esse bonum motus malis, contra quos castitas dimicat. Ut ergo ostenderet impossibile esse, ut tales motus mali sint à Deo sic instituentem creaturam suam, sicut Iulianus assererat, sic adjungit: Ne dicere cum Manichæis cogaris alienæ mali naturæ nobis misse commixtionem, nostrum potius originalem consistere languorem. Nimirum hoc vult Augustinus motus illos maiorum motuum contra spiritum repugnantium, ita malos esse, ut quicumque noverit eos esse languorem ex ipsius creaturæ iniquitate contractum, cogatur dicere cum Manichæis, eos ex malæ naturæ commixtionem pullulare. Tam impossibile iudicat Augustinus, ut huiusmodi motus mali à Deo bono naturam bonam condente proficiscantur sicut Pelagiana doctrina juxta commentum puræ naturæ stituebat. Sed de hoc argumento infra pluribus.

Handwritten marginal note in Latin script.

CAPUT XIV.

Argumentū clarum conditum puræ nature. Secundum argumentum ex parte motuum concupiscentiæ qui non sunt aliud nisi peccandi desideria. Solvitur objectio de bonitate eorum in brutis.

SECUNDUM argumentum quo sanctus Augustinus confirmat doctrinam illam suam ex natura motuum concupiscentiæ petitur, & est huiusmodi. Fieri non potest, ut desideria peccandi in creatura rationali sint bona vel licita; sed omnium hominum iudicio turpia & mala; motus porro concupiscentiæ non sunt aliud quam quædam desideria peccatorum, non possunt igitur esse bona vel licita creaturæ rationali, sed potius mala & illicita: quod si illicita sunt & turpia & mala, non possunt etiam habere autorem Deum, sicut hoc in pura natura necessarium est: & consequenter status ille est impossibilis.

In Augustini doctrina de totius istius argumenti veritate & firmitate dubitari non potest. Intorsit enim illud sepius in Iulianum cum ea desideria velut naturales creaturæ rationalis motus ex humanæ tanquam puræ naturæ institutione promanasse predicaret. Nam desideria peccatorum non tantum delibetata, sed etiam talia quæ rationem anteverunt, esse mala, illicita, turpia, & per hoc nullo modo esse posse creaturæ rationali naturalia, seu naturaliter ex Dei institutione naturam comitantia tanquam verissimum, certissimum & omni dubitatione superius, scriptissimè contra adversarij sui jam dicti dogma credit.